

คองแมก

ที่ ศป ๐๐๒๔/๑๕๖๖

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร
เลขรับ ๖๑๕๑/๖๘๖๖
วันที่ ๒๑ มี.ค. ๕๖
เวลา ๑๕.๕๗ น.

สำนักงานศาลปกครอง

เลขที่ ๑๒๐ หมู่ที่ ๓ ถนนแจ้งวัฒนะ

แขวงทุ่งสองห้อง เขตหลักสี่

กรุงเทพฯ ๑๐๒๑๐

๒๑ มีนาคม ๒๕๕๖

เรื่อง การเสนอร่างพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง (ฉบับที่ ...) พ.ศ.

กราบเรียน ประธานสภาผู้แทนราษฎร

- สิ่งที่ส่งมาด้วย
๑. ร่างพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง (ฉบับที่ ...) พ.ศ. จำนวน ๑๐ ชุด
 ๒. บันทึกสรุปสาระสำคัญของหลักการในการร่างพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง (ฉบับที่ ...) พ.ศ. จำนวน ๑๐ ชุด

ด้วยศาลปกครองมีความประสงค์ขอแก้ไขพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ โดยแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติเกี่ยวกับคดีพิพาทอันเกิดจากการปฏิบัติหน้าที่ การพิจารณาประเด็นเกี่ยวพันแห่งคดี การสั่งยกเว้นค่าธรรมเนียมศาล การออกคำสั่งบังคับตามคำพิพากษา การกำหนดจำนวนค่าสินไหมทดแทน การสงวนไว้ซึ่งสิทธิที่จะแก้ไขคำพิพากษา และการออกคำสั่งแก้ไขวิธีการเพื่อบังคับให้เป็นไปตามคำพิพากษา เพื่อให้ศาลปกครองสามารถดำเนินกระบวนการพิจารณาได้อย่างรวดเร็วทันต่อการแก้ไขเยียวยาปัญหาความเดือดร้อนหรือความเสียหายของคู่กรณี ทำให้สามารถอำนวยความสะดวกให้กับประชาชนได้อย่างถูกต้องเหมาะสม

โดยที่มาตรา ๑๔๒ วรรคหนึ่ง (๓) ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ บัญญัติว่า “ภายใต้บังคับมาตรา ๑๓๙ ร่างพระราชบัญญัติจะเสนอได้ก็แต่โดย... (๓) ศาลหรือองค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญเฉพาะกฎหมายที่เกี่ยวกับการจัดองค์กรและกฎหมายที่ประธานศาลและประธานองค์กรนั้นเป็นผู้รักษาการ...” ศาลปกครองจึงขอส่งร่างพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง (ฉบับที่ ...) พ.ศ. มาเพื่อเสนอต่อสภาผู้แทนราษฎร รายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย

จึงกราบเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

กลุ่มงานบริหารทั่วไป สำนักงานการประชุม

รับที่ ๖๓๕ / ๒๕๕๖

ขอแสดงความนับถืออย่างยิ่งวันที่ ๒๑ มี.ค. ๕๖ เวลา ๑๕.๐๐ น.

ส่งกลุ่มงาน. พรหมพิงค์. ๑. ดำเนินการ

(นายหัสวุฒิ วิฑิตวิริกุล)

ประธานศาลปกครองสูงสุด

กลุ่มงานพระราชบัญญัติและญัตติ ๑
รับที่ ๒๗ / ๒๕๕๖
วันที่ ๒๑ มี.ค. ๕๖ เวลา ๑๕.๑๖ น.

สำนักบริหารกลาง

กลุ่มนิติการ

โทร. ๐ ๒๑๔๑ ๐๙๑๗ - ๑๙ (โทรศัพท์สายด่วน “๑๓๕๕”)

โทรสาร ๐ ๒๑๔๓ ๙๘๑๘

กลุ่มงานระเบียบวาระ

รับที่ ๑๓๖ / ๒๕๕๖

วันที่ ๒ มี.ค. ๕๖ เวลา ๑๓.๓๐

บันทึกหลักการและเหตุผล
ประกอบร่างพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง
(ฉบับที่ ..)
พ.ศ.

หลักการ

แก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งศาลปกครอง
และวิธีพิจารณาคดีปกครอง ดังนี้

(๑) แก้ไขอำนาจศาลปกครองให้รวมถึงคดีพิพาทเกี่ยวกับ
ความรับผิดทางละเมิดหรือความรับผิดอย่างอื่นของหน่วยงานทางปกครองหรือ
เจ้าหน้าที่ของรัฐอันเกิดจากการปฏิบัติหน้าที่ และคดีที่หน่วยงานทางปกครอง
หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐใช้สิทธิทางศาลอันเกี่ยวเนื่องกับการดำเนินการตามอำนาจหน้าที่
รวมทั้งแก้ไขคำบังคับให้สอดคล้องกัน (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓)
และ (๕) และมาตรา ๗๒ วรรคหนึ่ง (๓) และ (๕))

(๒) แก้ไขวิธีพิจารณาคดีของศาลเกี่ยวกับการสั่งคำขอยกเว้น
ค่าธรรมเนียมศาลให้รวดเร็วยิ่งขึ้น (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๔๕/๑)

(๓) กำหนดให้ศาลปกครองสามารถวินิจฉัยประเด็นเกี่ยวพันกัน
ในคดีได้ โดยคดีที่อยู่ในอำนาจของศาลปกครองให้พิจารณาจากข้อเท็จจริง
ที่ปรากฏในคำฟ้องและคำขอบังคับเป็นสำคัญ (เพิ่มเติมมาตรา ๔๗/๑)

(๔) กำหนดให้ศาลปกครองสามารถออกคำบังคับให้เหมาะสมกับ
การแก้ไขเยียวยาความเสียหายหรือยุติข้อพิพาท ตั้งข้อสงวนสิทธิที่จะแก้ไข
คำพิพากษา และออกคำสั่งเพื่อแก้ไขข้อขัดข้องในชั้นบังคับคดีปกครองได้ (เพิ่มเติม
มาตรา ๗๒/๑ มาตรา ๗๒/๒ และมาตรา ๗๒/๓)

เหตุผล

โดยที่ในปัจจุบันมีคดีพิพาทบางประเภทซึ่งมีลักษณะเป็นคดีพิพาทอันเนื่องมาจากการดำเนินกิจการทางปกครองตามมาตรา ๒๒๓ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ไม่ว่าจะเป็คดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดหรือความรับผิดอย่างอื่นของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐอันเนื่องมาจากการปฏิบัติหน้าที่ หรือคดีพิพาทที่หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐใช้สิทธิทางศาลในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ แต่ยังมีได้บัญญัติไว้ให้อยู่ในอำนาจของศาลปกครองตามพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ เป็นผลทำให้เกิดปัญหาข้อขัดข้องในการบริหารราชการแผ่นดินและการฟ้องคดี นอกจากนี้ในการพิจารณาเพื่อสั่งคำขอยกเว้นค่าธรรมเนียมศาล จำต้องดำเนินการไต่สวนด้วยวาจาก่อนทุกกรณี ส่งผลให้การดำเนินกระบวนการพิจารณาคดีมีความล่าช้า รวมทั้งไม่มีบทบัญญัติที่ให้อำนาจศาลในการพิจารณาประเด็นเกี่ยวพันกันในคดีได้ทุกประเด็นอันเป็นอุปสรรคในการอำนวยความยุติธรรมตลอดจนไม่มีบทบัญญัติที่ให้อำนาจศาลในการพิพากษาและกำหนดค่าบังคับเพื่อแก้ไขเยียวยาให้ตรงตามความประสงค์อันแท้จริงของผู้ฟ้องคดีหรือครอบคลุมความเสียหายที่เกิดขึ้นจริงนอกเหนือไปจากคำขอเพื่อให้เกิดความเป็นธรรมแก่คู่กรณีได้ อีกทั้งไม่อาจตั้งข้อสงวนในคำพิพากษาให้สอดคล้องกับความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นในอนาคตและไม่อาจออกคำสั่งเพื่อแก้ไขข้อขัดข้องเกี่ยวกับการบังคับคดีที่เกิดขึ้นได้ สมควรแก้ไขเพิ่มเติมคดีพิพาทที่อยู่ในอำนาจศาลปกครองให้ครอบคลุมถึงการกระทำละเมิดหรือความรับผิดอย่างอื่นเนื่องจากการปฏิบัติหน้าที่และการใช้สิทธิทางศาลอันเกี่ยวเนื่องกับการใช้อำนาจทางปกครองหรือการดำเนินกิจการทางปกครองแก้ไขการดำเนินกระบวนการพิจารณาของศาลเกี่ยวกับการแสวงหาข้อเท็จจริงเพื่อใช้ประกอบการสั่งคำขอยกเว้นค่าธรรมเนียมศาลโดยไม่จำต้องนัดไต่สวนด้วยวาจาทุกกรณี เพิ่มอำนาจในการพิจารณาพิพากษาประเด็นเกี่ยวพันกับคำฟ้องได้ทุกประเด็น รวมทั้งเพิ่มอำนาจในการออกคำสั่ง การตั้งข้อสงวนในคำพิพากษา และการออกคำสั่งเพื่อแก้ไขข้อขัดข้องในชั้นการบังคับคดีปกครองได้ จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๔ ให้ยกเลิกความใน (๕) ของมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“(๕) คดีที่มีกฎหมายกำหนดให้หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐฟ้องคดีต่อศาล หรือคดีที่หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐใช้สิทธิทางศาลอันเกี่ยวเนื่องกับการดำเนินการตามอำนาจหน้าที่”

มาตรา ๕ ให้ยกเลิกความในวรรคหนึ่งของมาตรา ๔๕/๑ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๔๘ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๔๕/๑ การฟ้องคดีที่ต้องเสียค่าธรรมเนียมศาลตามมาตรา ๔๕ วรรคสี่ หากคู่กรณีใดยื่นคำขอต่อศาลโดยอ้างว่าไม่มีทรัพย์สินเพียงพอที่จะเสียค่าธรรมเนียมศาล หรือโดยสถานะของผู้ขอถ้าไม่ได้รับยกเว้นค่าธรรมเนียมศาล จะได้รับความเดือดร้อนเกินสมควร ถ้าศาลเห็นว่ามิใช่ข้อเท็จจริงเพียงพอที่จะรับฟ้องไว้พิจารณา หรือในกรณีอุทธรณ์ซึ่งศาลเห็นว่ามิใช่เหตุผลอันสมควรที่จะอุทธรณ์ได้แล้วแต่กรณี และมีเหตุตามคำขอจริงก็ให้ศาลอนุญาตให้คู่กรณีนั้นดำเนินคดีโดยยกเว้นค่าธรรมเนียมศาลทั้งหมดหรือเฉพาะบางส่วนได้ คำสั่งให้ยกเว้นค่าธรรมเนียมศาลทั้งหมดให้เป็นที่สุด”

มาตรา ๖ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๔๗/๑ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒

“มาตรา ๔๗/๑ การพิจารณาว่าคดีใดเป็นคดีที่อยู่ในอำนาจของศาลปกครองตามมาตรา ๙ ให้พิจารณาจากข้อเท็จจริงที่ปรากฏในคำฟ้องและคำขอบังคับ รวมทั้งข้อเท็จจริงที่ได้จากการแสวงหาของศาลก่อนสั่งรับคำฟ้อง

ในกรณีที่คดีตามวรรคหนึ่งอยู่ในอำนาจของศาลปกครองมีหลายประเด็นเกี่ยวพันกัน ให้ศาลปกครองมีอำนาจวินิจฉัยประเด็นเกี่ยวพันนั้นได้ ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามระเบียบที่ที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุดกำหนด”

มาตรา ๗ ให้ยกเลิกความใน (๓) ของมาตรา ๗๒ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“(๓) สั่งให้ใช้เงินหรือให้ส่งมอบทรัพย์สินหรือให้กระทำการหรืองดเว้นกระทำการโดยจะกำหนดระยะเวลาและเงื่อนไขอื่นๆ ไว้ด้วยก็ได้ ในกรณีที่มีการฟ้องตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) (๔) หรือ (๕)”

มาตรา ๘ ให้ยกเลิกความใน (๕) ของมาตรา ๗๒ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“(๕) สั่งให้กระทำหรือละเว้นกระทำหรือมีคำสั่งอื่นเพื่อให้เป็นไปตามกฎหมาย ในกรณีที่มีการฟ้องตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๖)”

มาตรา ๙ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๗๒/๑ มาตรา ๗๒/๒ และมาตรา ๗๒/๓ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒

“มาตรา ๗๒/๑ คำพิพากษาหรือคำสั่งชี้ขาดคดีปกครองต้องวินิจฉัยตามข้อหาในคำฟ้องทุกข้อ และห้ามมิให้พิพากษาหรือสั่งเกินไปกว่าหรือนอกจากที่ปรากฏในคำฟ้อง เว้นแต่ในกรณีที่ความปรากฏแก่ศาลว่าจำนวนค่าสินไหมทดแทนหรือค่าทดแทนที่ผู้ฟ้องคดีเรียกร้องไม่ถูกต้อง หรือคำขอของผู้ฟ้องคดีที่ขอให้ศาลออกคำสั่งบังคับไม่เพียงพอต่อการแก้ไขเยียวยาความเสียหายตามฟ้อง ศาลมีอำนาจยกขึ้นวินิจฉัยและกำหนดคำสั่งบังคับได้แม้จะเกินกว่าที่ปรากฏในคำฟ้องหรือคำขอของผู้ฟ้องคดีก็ตาม เพื่อความเป็นธรรมแก่คู่กรณีหรือเพื่อคุ้มครองประโยชน์สาธารณะ แต่ข้อที่ศาลยกขึ้นวินิจฉัยนั้นจะต้องเกี่ยวข้องกับข้อเท็จจริงที่คู่กรณียกขึ้นว่ากันมาแล้วโดยชอบ

มาตรา ๗๒/๒ ในเวลาที่พิพากษาคดีถ้าเป็นการพันวิสัยจะหยั่งรู้ได้ แน่ว่าความเสียหายนั้นมีแท้จริงเพียงใด ศาลอาจกล่าวในคำพิพากษาว่ายังสงวนไว้ซึ่งสิทธิที่จะแก้ไขคำพิพากษานั้นอีกภายในระยะเวลาที่ศาลกำหนด ทั้งนี้ ต้องไม่เกินสิบปีนับแต่วันที่ศาลมีคำพิพากษา แต่ก่อนการแก้ไขต้องให้ออกาสคู่กรณีอีกฝ่ายที่จะคัดค้าน

มาตรา ๗๒/๓ ภายหลังจากที่ได้มีคำพิพากษาถึงที่สุดแล้ว หากความปรากฏแก่ศาลว่ามีข้อขัดข้องทำให้ไม่อาจดำเนินการบังคับคดีตามคำพิพากษาได้ หรือมีความจำเป็นต้องกำหนดวิธีการอย่างหนึ่งอย่างใดเพื่อบังคับให้เป็นไปตามคำพิพากษา ให้ศาลมีอำนาจออกคำสั่งเพื่อแก้ไขข้อขัดข้องดังกล่าวตามความจำเป็น และสมควรแก่กรณีเพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม”

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

.....

นายกรัฐมนตรี

บันทึกวิเคราะห์สรุป
สาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง (ฉบับที่ ..)
พ.ศ.

ศาลปกครองได้เสนอร่างพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ต่อสภาผู้แทนราษฎร และได้จัดทำบันทึกวิเคราะห์สรุปสาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติตามมาตรา ๑๔๒ วรรคห้า ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ดังต่อไปนี้

๑. เหตุผลและความจำเป็นในการเสนอร่างพระราชบัญญัติ

โดยที่ในปัจจุบันมีคดีพิพาทบางประเภทซึ่งมีลักษณะเป็นคดีพิพาทอันเนื่องมาจากการดำเนินกิจการทางปกครองตามมาตรา ๒๒๓ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ไม่ว่าจะ เป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดหรือความรับผิดอย่างอื่นของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐอันเนื่องมาจากการปฏิบัติหน้าที่ หรือคดีพิพาทที่หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐใช้สิทธิทางศาลในเรื่องที่เกี่ยวข้องเนื่องกับการดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ แต่ยังมีได้บัญญัติไว้ให้อำนาจของศาลปกครองตามพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ เป็นผลทำให้เกิดปัญหาข้อขัดข้องในการบริหารราชการแผ่นดินและการฟ้องคดี นอกจากนี้ ในการพิจารณาเพื่อส่งคำขอยกเว้นค่าธรรมเนียมศาลจำต้องดำเนินการไต่สวนด้วยวาจาก่อนทุกกรณี ส่งผลให้การดำเนินกระบวนการพิจารณาคดีมีความล่าช้า รวมทั้งไม่มีบทบัญญัติที่ให้อำนาจศาลในการพิจารณาประเด็นเกี่ยวพันกันในคดีได้ทุกประเด็นอันเป็นอุปสรรคในการอำนวยความยุติธรรม ตลอดจนไม่มีบทบัญญัติที่ให้อำนาจศาลในการพิพากษาและกำหนดค่าบังคับเพื่อแก้ไขเยียวยาให้ตรงตามความประสงค์อันแท้จริงของผู้ฟ้องคดีหรือครอบคลุมความเสียหายที่เกิดขึ้นจริงนอกเหนือไปจากคำขอเพื่อให้เกิดความเป็นธรรมแก่คู่กรณีหรือเพื่อคุ้มครองประโยชน์สาธารณะได้ อีกทั้งไม่อาจตั้งข้อสงวนในคำพิพากษาให้สอดคล้องกับความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นในอนาคตและไม่อาจออกคำสั่งเพื่อแก้ไขข้อขัดข้องเกี่ยวกับการบังคับคดีที่เกิดขึ้นได้ สมควรแก้ไขเพิ่มเติมคดีพิพาทให้อยู่ในอำนาจศาลปกครองให้ครอบคลุมถึงการกระทำละเมิดหรือความรับผิดอย่างอื่นเนื่องจากการปฏิบัติหน้าที่และการใช้สิทธิทางศาลอันเนื่องเนื่องจากการใช้อำนาจทางปกครองหรือการดำเนินกิจการทางปกครอง แก้ไขการดำเนินกระบวนการพิจารณาของศาลเกี่ยวกับการแสวงหาข้อเท็จจริงเพื่อใช้ประกอบการสั่งคำขอยกเว้นค่าธรรมเนียมศาลโดยไม่จำต้องนัดไต่สวนด้วยวาจาก่อนทุกกรณี เพิ่มอำนาจในการพิจารณาพิพากษาประเด็นเกี่ยวพันกับคำฟ้องได้ทุกประเด็น รวมทั้งเพิ่มอำนาจในการออกคำสั่งบังคับการตั้งข้อสงวนในคำพิพากษา และการออกคำสั่งเพื่อแก้ไขข้อขัดข้องในชั้นการบังคับคดีปกครองได้ จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

๒. สาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติ

๒.๑ กำหนดให้ศาลปกครองมีอำนาจพิจารณาพิพากษาหรือมีคำสั่งในคดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดหรือความรับผิดอย่างอื่นของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐอันเกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมาย หรือจากกฎ คำสั่งทางปกครอง หรือคำสั่งอื่น หรือจากการปฏิบัติหน้าที่หรือละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ หรือปฏิบัติหน้าที่ล่าช้าเกินสมควร (ร่างมาตรา ๓)

๒.๒ กำหนดให้ศาลปกครองมีอำนาจพิจารณาพิพากษาหรือมีคำสั่งในคดีที่มีกฎหมายกำหนดให้หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐฟ้องคดีต่อศาล หรือคดีที่หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐใช้สิทธิทางศาลอันเกี่ยวเนื่องกับการใช้อำนาจทางปกครองตามกฎหมายหรือการดำเนินกิจการทางปกครอง (ร่างมาตรา ๔)

๒.๓ กำหนดให้การฟ้องคดีที่ต้องเสียค่าธรรมเนียมศาล หากคู่กรณียื่นคำขอต่อศาล โดยอ้างว่าไม่มีทรัพย์สินเพียงพอที่จะเสียค่าธรรมเนียมศาล หรือโดยสถานะของผู้ขอถ้าไม่ได้รับการยกเว้นค่าธรรมเนียมศาลจะได้รับความเดือดร้อนเกินสมควร ถ้าศาลเห็นว่ามีข้อเท็จจริงเพียงพอที่จะรับฟ้องไว้พิจารณา หรือในกรณีอุทธรณ์ซึ่งศาลเห็นว่ามีเหตุอันสมควรที่จะอุทธรณ์ได้ และมีเหตุตามคำขอจริง ก็ให้ศาลอนุญาตให้คู่กรณีนั้นดำเนินคดีโดยยกเว้นค่าธรรมเนียมศาลทั้งหมดหรือเฉพาะบางส่วนได้ และคำสั่งให้ยกเว้นค่าธรรมเนียมศาลทั้งหมดให้เป็นที่สุด (ร่างมาตรา ๕)

๒.๔ กำหนดให้การพิจารณาคดีใดเป็นคดีที่อยู่ในอำนาจศาลปกครอง ให้พิจารณาจากข้อเท็จจริงที่ปรากฏในคำฟ้องและคำขอบังคับ รวมทั้งข้อเท็จจริงที่ได้จากการแสวงหาของศาลก่อนรับคำฟ้อง และในกรณีที่อยู่ในอำนาจของศาลปกครองมีหลายประเด็นเกี่ยวพันกัน ให้ศาลปกครองมีอำนาจวินิจฉัยประเด็นเกี่ยวพันนั้นได้ โดยให้เป็นไปตามระเบียบที่ที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุดกำหนด (ร่างมาตรา ๖)

๒.๕ กำหนดให้ศาลปกครองมีอำนาจออกคำสั่งบังคับสั่งให้ใช้เงินหรือให้ส่งมอบทรัพย์สินหรือให้กระทำการหรืองดเว้นกระทำการ โดยจะกำหนดระยะเวลาและเงื่อนไขอื่น ๆ ไว้ด้วยก็ได้ในกรณีที่มีการฟ้องคดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดหรือความรับผิดอย่างอื่นของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐอันเกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมาย หรือจากกฎ คำสั่งทางปกครอง หรือคำสั่งอื่น หรือจากการปฏิบัติหน้าที่ หรือละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ หรือปฏิบัติหน้าที่ล่าช้าเกินสมควร หรือในกรณีที่มีการฟ้องคดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดหรือความรับผิดอย่างอื่นของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐอันเกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมาย หรือจากกฎ คำสั่งทางปกครอง หรือคำสั่งอื่น หรือจากการละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติหรือปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวล่าช้าเกินสมควร หรือในกรณีที่มีการฟ้องคดีที่มีกฎหมายกำหนดให้หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐฟ้องคดีต่อศาล หรือคดีที่หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐใช้สิทธิทางศาลอันเกี่ยวเนื่องกับการใช้อำนาจทางปกครองตามกฎหมายหรือการดำเนินกิจการทางปกครอง (ร่างมาตรา ๗)

๒.๖ กำหนดให้ศาลปกครองมีอำนาจสั่งให้กระทำหรืองดเว้นกระทำหรือมีคำสั่งอื่นเพื่อให้เป็นไปตามกฎหมายในกรณีที่มีการฟ้องคดีพิพาทเกี่ยวกับเรื่องที่มีกฎหมายกำหนดให้อยู่ในเขตอำนาจศาลปกครอง (ร่างมาตรา ๘)

๒.๗ กำหนดให้คำพิพากษาหรือคำสั่งชี้ขาดคดีปกครองต้องวินิจฉัยตามข้อหาในคำฟ้องทุกข้อ และห้ามมิให้พิพากษาหรือสั่งเกินไปกว่าหรือนอกจากที่ปรากฏในคำฟ้อง เว้นแต่ในกรณีที่ความปรากฏแก่ศาลว่าจำนวนค่าสินไหมทดแทนหรือค่าทดแทนที่ผู้ฟ้องคดีเรียกร้องไม่ถูกต้อง หรือคำขอของผู้ฟ้องคดีที่ขอให้ศาลออกคำสั่งบังคับไม่เพียงพอต่อการแก้ไขเยียวยาความเสียหายตามฟ้อง ให้ศาลมีอำนาจยกขึ้นวินิจฉัยและกำหนดคำสั่งบังคับให้เหมาะสมได้ แม้จะเกินกว่าที่ปรากฏในคำฟ้องหรือคำขอของผู้ฟ้องคดี เพื่อความเป็นธรรมแก่คู่กรณีหรือเพื่อคุ้มครองประโยชน์สาธารณะ แต่ข้อที่ศาลยกขึ้นวินิจฉัยนั้นจะต้องเกี่ยวข้องกับข้อเท็จจริงที่คู่กรณียกขึ้นว่ากันมาแล้วโดยชอบ

กำหนดให้ในเวลาที่พักพิภพาคาศีถ้าเป็นการพันวิสัยจะยังรู้ได้แน่ว่าความเสียหายนั้นมีแท้จริงเพียงใด ศาลอาจกล่าวในคำพิพากษาว่ายังสงวนไว้ซึ่งสิทธิที่จะแก้ไขคำพิพากษานั้นอีกภายในระยะเวลาที่ศาลกำหนด แต่ไม่เกินสิบปีนับแต่วันที่ศาลมีคำพิพากษา แต่ก่อนการแก้ไขต้องให้อีกฝ่ายที่คัดค้าน

กำหนดให้ภายหลังที่ได้มีคำพิพากษาถึงที่สุดแล้ว ความปรากฏแก่ศาลว่ามีข้อขัดข้องทำให้ไม่อาจดำเนินการบังคับคดีตามคำพิพากษาได้ หรือมีความจำเป็นต้องกำหนดวิธีการอย่างหนึ่งอย่างใดเพื่อบังคับให้เป็นไปตามคำพิพากษา ให้ศาลมีอำนาจออกคำสั่งเพื่อแก้ไขข้อขัดข้องดังกล่าวตามความจำเป็นและสมควรแก่กรณีเพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม (ร่างมาตรา ๙)

พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครอง และวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒	พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครอง และวิธีพิจารณาคดีปกครอง (ฉบับที่ ..) พ.ศ.	เหตุผลในการแก้ไขเพิ่มเติม
<p>มาตรา ๙ ศาลปกครองมีอำนาจพิจารณาพิพากษาหรือมีคำสั่งในเรื่องดังต่อไปนี้</p> <p>๑) ๑) ๑)</p> <p>(๓) คดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดหรือความรับผิดอย่างอื่นของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐอันเกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมาย หรือจากกฎ คำสั่งทางปกครอง หรือคำสั่งอื่น หรือจากการละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติหรือปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวล่าช้าเกินสมควร</p> <p>๑) ๑) ๑)</p>	<p>มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง (ฉบับที่ ..) พ.ศ.”</p> <p>มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษา เป็นต้นไป</p> <p>มาตรา ๓ ให้ยกเลิกความใน (๓) ของมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน</p> <p>“(๓) คดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดหรือความรับผิดอย่างอื่นของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐอันเกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมาย หรือจากกฎ คำสั่งทางปกครอง หรือคำสั่งอื่น หรือจากการปฏิบัติหน้าที่หรือละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติหรือปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวล่าช้าเกินสมควร”</p>	<p>เพื่อให้ศาลปกครองมีอำนาจพิจารณาพิพากษาครอบคลุมถึงคดีพิพาทเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดหรือความรับผิดอย่างอื่นของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐอันเกิดจากการปฏิบัติหน้าที่ ซึ่งมีลักษณะเป็นการดำเนินการทางปกครองอย่างหนึ่งตามที่รัฐธรรมนูญบัญญัติไว้</p>

พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครอง และวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒	พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครอง และวิธีพิจารณาคดีปกครอง (ฉบับที่ ..) พ.ศ.	เหตุผลในการแก้ไขเพิ่มเติม
<p>มาตรา ๙ ศาลปกครองมีอำนาจพิจารณาพิพากษาหรือมีคำสั่งในเรื่องดังต่อไปนี้</p> <p>ฯลฯ ฯลฯ</p> <p>(๕) คดีที่มีกฎหมายกำหนดให้หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐฟ้องคดีต่อศาลเพื่อบังคับให้บุคคลต้องกระทำหรือละเว้นกระทำอย่างหนึ่งอย่างใด</p> <p>ฯลฯ ฯลฯ</p>	<p>มาตรา ๔ ให้ยกเลิกความใน (๕) ของมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน</p> <p>“(๕) คดีที่มีกฎหมายกำหนดให้หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐฟ้องคดีต่อศาล <u>เพื่อบังคับให้บุคคลต้องกระทำหรือละเว้นกระทำอย่างหนึ่งอย่างใด หรือคดีที่หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐใช้สิทธิทางศาลอันเกี่ยวเนื่องกับการดำเนินการตามอำนาจหน้าที่</u>”</p> <p>มาตรา ๕ ให้ยกเลิกความในวรรคหนึ่งของมาตรา ๔๕/๑ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๔๘ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน</p>	<p>เพื่อให้ศาลปกครองมีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีที่หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐใช้สิทธิทางศาล อันเกี่ยวเนื่องกับการดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการดำเนินกิจการทางปกครอง เพื่อให้สอดคล้องกับอำนาจศาลปกครองตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ</p>

พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครอง และวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒	พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครอง และวิธีพิจารณาคดีปกครอง (ฉบับที่ ..) พ.ศ.	เหตุผลในการแก้ไขเพิ่มเติม
<p>มาตรา ๔๕/๑ การฟ้องคดีที่ต้องเสียค่าธรรมเนียมศาลตามมาตรา ๔๕ วรรคสี่ หากคู่กรณียื่นคำขอต่อศาลโดยอ้างว่าไม่มีทรัพย์สินเพียงพอที่จะเสียค่าธรรมเนียมศาล หรือโดยสถานะของผู้ขอ ถ้าไม่ได้รับยกเว้นค่าธรรมเนียมศาลจะได้รับความสะดวกเกินสมควร ถ้าศาลเห็นว่ามิใช่ข้อเท็จจริงเพียงพอที่จะรับฟ้องไว้พิจารณา หรือในกรณีอุทธรณ์ซึ่งศาลเห็นว่ามิใช่เหตุผลอันสมควรที่จะอุทธรณ์ได้ แล้วแต่กรณี และศาลได้ไต่สวนแล้ว เห็นว่ามีเหตุตามคำขอจริงก็ให้ศาลอนุญาตให้คู่กรณีนั้นดำเนินคดี โดยยกเว้นค่าธรรมเนียมศาลทั้งหมดหรือเฉพาะบางส่วนได้ คำสั่งให้ยกเว้นค่าธรรมเนียมศาลทั้งหมดให้เป็นที่สุด</p> <p>ฯลฯ ฯลฯ</p>	<p>“มาตรา ๔๕/๑ การฟ้องคดีที่ต้องเสียค่าธรรมเนียมศาลตามมาตรา ๔๕ วรรคสี่ หากคู่กรณียื่นคำขอต่อศาลโดยอ้างว่าไม่มีทรัพย์สินเพียงพอที่จะเสียค่าธรรมเนียมศาลหรือโดยสถานะของผู้ขอ ถ้าไม่ได้รับยกเว้นค่าธรรมเนียมศาลจะได้รับความสะดวกเกินสมควร ถ้าศาลเห็นว่ามิใช่ข้อเท็จจริงเพียงพอที่จะรับฟ้องไว้พิจารณา หรือในกรณีอุทธรณ์ซึ่งศาลเห็นว่ามิใช่เหตุผลอันสมควรที่จะอุทธรณ์ได้ แล้วแต่กรณี และศาลได้ไต่สวนแล้วเห็นว่ามีเหตุตามคำขอจริงก็ให้ศาลอนุญาตให้คู่กรณีนั้นดำเนินคดีโดยยกเว้นค่าธรรมเนียมศาลทั้งหมดหรือเฉพาะบางส่วนได้ คำสั่งให้ยกเว้นค่าธรรมเนียมศาลทั้งหมดให้เป็นที่สุด”</p> <p>มาตรา ๖ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๔๗/๑ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒</p> <p><u>“มาตรา ๔๗/๑ การพิจารณาว่าคดีใดเป็นคดีที่อยู่ในอำนาจของศาลปกครองตามมาตรา ๙ ให้พิจารณาจากข้อเท็จจริงที่ปรากฏในคำฟ้องและคำขอบังคับ รวมทั้งข้อเท็จจริงที่ได้จากการแสวงหาของศาลก่อนสั่งรับคำฟ้อง</u></p>	<p>เพื่อให้ศาลสามารถใช้ดุลพินิจสั่งคำขอยกเว้นค่าธรรมเนียมศาลได้หากเห็นว่ามิใช่เหตุตามคำขอจริง โดยไม่จำต้องนัดไต่สวน หรือแสวงหาข้อเท็จจริงจากผู้ฟ้องคดีและผู้เกี่ยวข้อง เพื่อให้การดำเนินกระบวนการพิจารณาของศาลเป็นไปด้วยความรวดเร็วยิ่งขึ้นและไม่สร้างภาระให้แก่คู่กรณี</p> <p>กำหนดอำนาจศาลปกครองในการวินิจฉัยประเด็นแห่งคดี โดยคดีที่อยู่ในอำนาจของศาลปกครองให้พิจารณาจากข้อเท็จจริงที่ปรากฏในคำฟ้องและคำขอบังคับตามคำฟ้อง รวมทั้งข้อเท็จจริงที่ได้จากการแสวงหาของศาลก่อนรับ</p>

พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครอง และวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒	พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครอง และวิธีพิจารณาคดีปกครอง (ฉบับที่ ..) พ.ศ.	เหตุผลในการแก้ไขเพิ่มเติม
<p>มาตรา ๗๒ ในการพิพากษาคดี ศาลปกครอง มีอำนาจกำหนดค่าบังคับอย่างหนึ่งอย่างใด ดังต่อไปนี้</p> <p>ฯลฯ ฯลฯ</p> <p>(๕) สั่งให้บุคคลกระทำหรือละเว้นกระทำ อย่างหนึ่งอย่างใดเพื่อให้เป็นไปตามกฎหมาย</p> <p>ฯลฯ ฯลฯ</p>	<p>มาตรา ๘ ให้ยกเลิกความใน (๕) ของ มาตรา ๗๒ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้ง ศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน</p> <p>“(๕) สั่งให้บุคคลกระทำหรือละเว้นกระทำ อย่างหนึ่งอย่างใด หรือมีคำสั่งอื่น เพื่อให้เป็นไป ตามกฎหมาย <u>ในกรณีที่มีการฟ้องตามมาตรา ๙</u> <u>วรรคหนึ่ง (๖)”</u></p> <p>มาตรา ๙ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๗๒/๑ มาตรา ๗๒/๒ และมาตรา ๗๒/๓ แห่งพระราชบัญญัติ จัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒</p> <p>“มาตรา ๗๒/๑ คำพิพากษาหรือคำสั่ง ชี้ขาดคดีปกครองต้องวินิจฉัยตามข้อหาในคำฟ้อง ทุกข้อ และห้ามมิให้พิพากษาหรือสั่งเกินไปกว่า หรือนอกจากที่ปรากฏในคำฟ้อง เว้นแต่ในกรณีที่ ความปรากฏแก่ศาลว่าจำนวนค่าสินไหมทดแทน หรือค่าทดแทนที่ผู้ฟ้องคดีเรียกร้องไม่ถูกต้อง หรือ</p>	<p>เพื่อให้ศาลปกครองมีอำนาจในการออก ค่าบังคับให้สอดคล้องกับคดีตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๖)</p> <p>เพื่อให้ศาลปกครองสามารถออกค่าบังคับ เยียวยาความเสียหายหรือยุติข้อพิพาทได้ถูกต้อง ตามความประสงค์อันแท้จริงของผู้ฟ้องคดีและ เพื่อให้เกิดความเป็นธรรมแก่คู่กรณี</p>

พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครอง และวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒	พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครอง และวิธีพิจารณาคดีปกครอง (ฉบับที่ ..) พ.ศ.	เหตุผลในการแก้ไขเพิ่มเติม
	<p>คำขอของผู้ฟ้องคดีที่ขอให้ศาลออกคำสั่งบังคับ ไม่เพียงพต่อการแก้ไขเยียวยาความเสียหายตามฟ้อง ศาลมีอำนาจยกขึ้นวินิจฉัยและกำหนดคำสั่งบังคับ เพื่อเยียวยาความเสียหายให้ถูกต้องตามความ ประสงค์อันแท้จริงของผู้ฟ้องคดีให้เหมาะสมได้ แม้จะเกินกว่าที่ปรากฏในคำฟ้องหรือคำขอของ ผู้ฟ้องคดีก็ตาม เพื่อความเป็นธรรมแก่คู่กรณีหรือ เพื่อคุ้มครองประโยชน์สาธารณะ แต่ข้อที่ศาล ยกขึ้นวินิจฉัยนั้นจะต้องเกี่ยวข้องกับข้อเท็จจริง ที่คู่กรณียกขึ้นว่ากันมาแล้วโดยชอบ</p> <p>มาตรา ๗๒/๒ ในเวลาที่พิพากษาคดี ถ้าเป็นการพันวิสัยจะหยั่งรู้ได้แน่ว่าความเสียหาย นั้นมีแท้จริงเพียงใด ศาลอาจกล่าวในคำพิพากษา ว่ายังสงวนไว้ซึ่งสิทธิที่จะแก้ไขคำพิพากษานั้นอีก ภายในระยะเวลาที่ศาลกำหนด ทั้งนี้ ต้องไม่เกิน สิบปีนับแต่วันที่ศาลมีคำพิพากษา แต่ก่อนการ แก้ไขต้องให้ออกคำสั่งคู่กรณีอีกฝ่ายที่จะคัดค้าน</p>	<p>เพื่อให้ศาลปกครองสามารถตั้งข้อสงวน สิทธิที่จะแก้ไขคำพิพากษา เพื่อให้ผลของ คำพิพากษาสอดคล้องกับการแก้ไขเยียวยา ความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นในอนาคตได้</p>

พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครอง และวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒	พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครอง และวิธีพิจารณาคดีปกครอง (ฉบับที่ ..) พ.ศ.	เหตุผลในการแก้ไขเพิ่มเติม
	<p>มาตรา ๗๒/๓ ภายหลังจากที่ได้มีคำพิพากษาถึงที่สุดแล้ว หากความปรากฏแก่ศาลว่ามีข้อขัดข้องทำให้ไม่อาจดำเนินการบังคับคดีตามคำพิพากษาได้ หรือมีความจำเป็นต้องกำหนดวิธีการอย่างหนึ่งอย่างใดเพื่อบังคับให้เป็นไปตามคำพิพากษา ให้ศาลมีอำนาจออกคำสั่งเพื่อแก้ไขข้อขัดข้องดังกล่าวตามความจำเป็นและสมควรแก่กรณีเพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม”</p>	<p>เพื่อให้ศาลปกครองสามารถออกคำสั่งเพื่อแก้ไขข้อขัดข้องที่อาจเกิดขึ้นในชั้นบังคับคดีปกครองได้</p>